

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Представництво Польської академії наук в Києві
Польська академія наук Відділення в Любліні
Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів

122 річниці НУБіП України присвячується

ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XVI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГІЇ В ТЕХНІЦІ»
з нагоди 89-ї річниці від дня народження
МОМОТЕНКА
Миколи Петровича
(1931-1981)

TechEnergy 2020

19-22 травня 2020 року
м. Київ

УДК 331.45

ОСНОВНІ КРОКИ В ОЦІНЮВАННІ РИЗИКІВ ТРАВМАТИЗМУ НА ВИРОБНИЦТВІ

Є. І. Марчишина, к.с.г.н., доц.

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна*

Проведення оцінки виробничих ризиків – важливий крок до забезпечення захисту здоров'я та життя працівників і благополуччя усього підприємства. Оцінка виробничих ризиків – це ретельне дослідження того, що на виробництві може нанести шкоду людям. Необхідно оцінити достатність вже реалізованих запобіжних заходів та залишкову величину ризику нанесення шкоди. Робітники та відвідувачі підприємства не повинні постраждати через нездійснені вчасно необхідні контрольні заходи. Нещасні випадки та професійні захворювання негативно впливають на успішність ведення бізнесу – падає продуктивність праці, ламається обладнання, збільшуються страхові виплати або змушені платити за постановою суду. Не треба занадто ускладнювати процес оцінки виробничих ризиків. На дуже багатьох підприємствах існуючі ризики усім добре відомі, а реалізувати необхідні контрольні заходи досить просто. Наприклад, на підприємстві є люди, які під час роботи переносять важкі вантажі та можуть пошкодити спину. Є місця, де робітники проковзують та спотикаються. Якщо це дійсно так, необхідно вжити всіх доцільних заходів, щоб запобігти виробничому травматизму.

1. Визначити джерела небезпек. Перш за все, необхідно визначити можливі джерела небезпеки. Приходячи на роботу день у день, перестаєш помічати багато джерел небезпеки. Слід пройти по підприємству та подивіться, що може загрожувати тим, хто працює поруч. Запитати у працівників, що вони про це думають. Можливо, робітники виявили такі речі, повз які ви пройшли не помітивши. Треба перевірити інструкції виробників обладнання та листи безпеки на матеріали, що застосовуються у виробництві. У цих документах можуть визначатись можливі джерела небезпеки. Слід передивитись дані про травми та захворювання у минулому – така інформація часто допомагає виявити менш очевидні джерела небезпеки. Необхідно також оцінити можливий довгостроковий вплив небезпечних умов праці на здоров'я робітників. Наприклад, підвищений шум або підвищені рівні концентрації пилу у виробничому цеху.

2. Визначити, хто і як може постраждати. Необхідно визначити, хто і як може постраждати через ту чи іншу існуючу небезпеку. Така інформація дасть можливість розробити заходи щодо запобігання небажаних ризикованих ситуацій. Мова йде про визначення груп людей, а не кожного окремого робітника, який знаходиться у зоні підвищеного ризику. Для кожного випадку необхідно визначити можливий характер травми чи захворювання. Наприклад, люди, які укладають ящики на полки в складі, можуть отримати травми спини через багаторазове піднімання ящиків. Необхідно врахувати наступне: деякі робітники можуть вимагати підвищеної уваги. Новачки чи молоді робітники, молоді мами чи вагітні, люди з обмеженими фізичними можливостями можуть знаходитись в зоні підвищеного ризику. Прибиральники, контрактні робітники, – усі ті, хто може з'являтися на підприємстві час від часу. Якщо територія підприємства розділяється з іншими виробництвами, необхідно оцінити, як може вплинути діяльність підприємства на сусідів та навпаки.

3. Оцінити величину ризику та вирішити, які запобіжні заходи необхідно вжити. Визначивши джерело небезпеки та групи людей, які знаходяться в зоні підвищеного ризику, необхідно вирішити, які заходи необхідно вжити. Необхідно вирішити, які додаткові дії допоможуть знизити рівень ризику виникнення небажаних наслідків. При цьому враховуйте наступне: чи можна взагалі позбутися даного джерела небезпеки? Якщо ні, як можна знизити ризик до такого рівня, щоб нічого поганого, скоріш за все, не трапилося? Розробляючи контрольні заходи, слід використовувати викладені нижче принципи, бажано, у наведеному порядку: треба спробувати менш ризикований варіант (наприклад, перейти на використання менш небезпечних хімікатів); обмежити доступ до джерела небезпеки (наприклад, використовуючи загородження та попереджуючі знаки); організувати роботу таким чином, щоб знизити можливий вплив джерела небезпеки (наприклад, влаштувати загородження, щоб розділити місця руху транспорту та пішоходів); використовувати засоби індивідуального захисту (наприклад, спецодяг, захисне взуття, захисні окуляри тощо); організувати місця побуту (наприклад, місця першої медичної допомоги). Поліпшення рівня безпеки на підприємстві не вимагає великих затрат. Невживання простих запобіжних заходів може коштувати набагато дорожче, якщо нещасний випадок все ж станеться. Слід залучати до цієї роботи персонал підприємства, щоб впевнитись, що усі нововведення будуть працювати на практиці та не призведуть до виникнення нових проблем.

4. Розробити план заходів та реалізувати його. Провівши оцінку ризиків, необхідно розробити план контрольних заходів та повідомити Вашому персоналу про заплановані дії. Бажано занотувати результати проведеної оцінки та контрольні заходи, що буде вжито, щоб згодом можна було оцінити їхню ефективність та переглянути у разі якоїсь зміни.

План контрольних заходів не має бути занадто складним. План контрольних заходів може бути зовсім не ідеальним, але він повинен бути здійсненим та достатнім. Він має відбивати наступне: проведена належна

оцінка існуючих ризиків; визначено, хто може постраждати; враховані усі значні джерела небезпеки та усі люди, які можуть постраждати; контрольні заходи є обґрунтованими, рівень ризику суттєво знижено; персонал та його представники було залучено до процесу оцінки ризиків. Гарний план контрольних заходів може включати комплекс різних дій: кілька простих, не потребуючих великих затрат, покращень, які можна реалізувати досить швидко, можуть слугувати у якості тимчасового вирішення до тих пір, поки не реалізовані головні заходи; довгострокові заходи, направлені на зниження ризику травматизму чи розвитку захворювань; довгострокові заходи, направлені на зниження ризику виникнення найсерйозніших пригод; заходи по навчанню персоналу щодо головних існуючих ризиків та методів їхнього контролю; регулярні перевірки дієвості контрольних заходів; чіткий розподіл обов'язків: хто відповідає за проведення заходу та строки виконання.

5. Провести оцінку виробничих ризиків на регулярній основі. Важко знайти виробниче підприємство, на якому нічого не змінюється. Час від часу на підприємстві з'являється нове обладнання, змінюються матеріали та виробничі процеси. Це може викликати появу нових джерел небезпеки. Таким чином, необхідно оцінювати стан виробничої безпеки на постійній основі. Щонайменше раз на рік необхідно оцінити існуючу ситуацію, щоб впевнитись, що процес покращень не припиняється або, принаймні, не відбувається погіршення. Оцінка виробничих ризиків та план контрольних заходів повинні відповідати поточному стану справ на підприємстві. Керівництво виробничим підприємством включає вирішення безлічі різнопланових завдань. В такій ситуації легко забути про оцінку виробничих ризиків, до тих пір, поки не трапиться щось серйозне і тоді вже буде запізно. Краще за все заздалегідь визначити строки проведення заходів з оцінки виробничих ризиків та заблокувати цей час у календарі щорічних завдань.

Якщо впродовж року відбуваються значні зміни у виробничому процесі, неможна відкладати розгляд нових ризиків до запланованої щорічної дати. Необхідно проаналізувати зміни, що відбулися, та розробити заходи щодо зниження нових ризиків. А якщо це можливо, то вже на стадії планування проведення змін, потрібно враховувати питання забезпечення виробничої безпеки.

Список літератури

1. Войналович О. В., Марчишина Є. І., Білько Т.О. Охорона праці у сільському господарстві. Київ. Центр учбової літератури. 2017. 691 с.